QORTI ĊIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

IMĦALLEF

Onor. Abigail Lofaro LL.D., Dip. Stud. Rel.,
Mag. Jur. (Eur. Law)

Illum, 14 ta' Ottubru 2021

Rikors Numru: 96/2021/2 AL

A B

vs

C B

(Att taz-Zwieġ bin-Numru Progressiv 1917/1998)

Il-Qorti:

Rat ir-rikors ġuramentat tal-konvenut C B ta' nhar l-14 ta' Ġunju 2021, li permezz tiegħu ppremetta:[1]

[1] Fol. 2.

1. *Illi l-partijiet bħalissa għaddejjin minn proċeduri ta' separazzjoni personali quddiem din l-Onorabbli Qorti.*

2. *Illi prezentament, ir-reġim matrimonjali li jirregola l-assi matrimonjali al-partijiet huwa l-komunjoni tal-akkwisti.*

3. *Illi izda l-partijiet bdew jgħixu ħajja separata mis-sena elfejn u għoxrin (2020) u għalhekk m'hemm l-ebda skop illi tibqa' tezisti l-komunjoni tal-akkwisti bejniethom.*

4. *Illi r-rikorrenti qiegħed jintavola dan ir-rikors ai termini tal-Artikolu 55 tal-Kapitolu 16 tal-Liġijiet ta' Malta sabiex dina l-Onorabbli Qorti ai termini tal-istess artikolu tordna ċ-ċessjoni tal-komunjoni tal-akkwisti ezistenti bejn il-partijiet u dan mis-sena elfejn u għoxrin (2020).*

5. *Illi minn mindu l-partijiet nfirdu u ċioe meta l-attriċi abbandunat id-dar matrimonjali fis-sena elfejn u għoxrin (2020), huma bdew jamministraw flushom b'mod separat u distint u ċ-ċessjoni tal-komunjoni tal-akkwisti mhux se tippreġudika d-drittijiet li l-partijiet għandhom kontra xulxin.*

6. *Illi l-ebda preġudizzju kkontemplati fl-Artiklu 55(4) tal-Kodiċi Ċivili mhu se jiġi kkawzat.*

7. *Illi għalhekk huwa opportun illi jkun hemm ix-xoljiment immedjata tal-komunjoni tal-akkwisti u sabiex il-partijiet jaddottaw ir-reġim matrimonjali tas-separazzjoni tal-beni, u dan fid-dawl tal-fatt li l-attriċi stess qiegħda titlob għax-xoljiment tal-komunjoni tal-akkwisti fir-rikors promotur tagħha.*

Għaldaqstant, u in vista tas-suespost, ir-rikorrenti umilment jitlob lil din l-Onorabbli Qorti jogħġobha:

1. *Tordna x-xoljiment tal-komunjoni tal-akkwisti ezistenti bejn il-partijiet u dan permezz ta' sentenza mogħtija ai termini tal-Artikolu 55(2) tal-Kapitolu 16 tal-Liġijiet ta' Malta;*

2. *Tordna li s-sentenza tiġi nnotifikata lid-Direttur tar-Reġitru Pubbliku u dan ai termini ta' Artikolu 55(5) tal-Kapitolu 16 tal-Liġijiet ta' Malta;*

3. *Tordna illi kull parti zzomm ferm id-drittijiettagħha kontra l-komunjoni ta' l-akkwisti;*

4. *Tordna li millum il-quddiem jkun applikabbli r-reġim matrimonjali tas-separazzjoni tal-beni.*

U dan taħt dawk il-provvedimenti li dina l-Onorabbli Qorti jidrilha xieraq u opportun.

Rat id-digriet tal-Qorti datat 15 ta' Ġunju 2021, fejn ġiet ordnata n-notifika tal-atti lill-attriċi bil-fakolta' li twieġeb permezz ta' risposta entro ħamest' ijiem utli minn dakinhar tan-notifika;[2]

Rat li r-rikors ta' Francis Callus flimkien mad-digriet tal-Qorti ġew debitament notifikati lill-attriċi nhar id-19 ta' Ġunju 2021;[3]

Rat id-digriet tal-Qorti datat 5 ta' Lulju 2021, fejn il-Qorti rat illi minkejja li l-attriċi ġiet debitament notifikata skont il-liġi bir-rikors tal-konvenut, din naqset milli tipprezenta risposta u b'hekk ħalliet ir-rikors għas-sentenza;[4]

Rat illi l-attriċi pprezentat risposta għar-rikors odjern nhar is-6 ta' Lulju 2021;[5]

Rat id-digriet tal-Qorti datat 7 ta' Lulju 2021, fejn wara li l-Qorti rat ir-risposta tal-attriċi, hija ddikjarat li ser tastjeni milli tieħu konjizzjoni tagħha in vista tal-fatt li ġiet ipprezentata tardivament;[6]

Rat l-atti proċesswali kollha;

Rat illi r-rikors tħalla għal-lum għas-sentenza.[7]

Ikkunsidrat:

---

[2] Fol. 4.
[3] Fol. 6.
[4] Fol. 5.
[5] Fol. 7.
[6] Fol. 9.
[7] Fol. 5.

KONSIDERAZZJONIJIET:

1. L-Azzjoni Odjerna:

Il-Qorti għandha quddiemha talba min-naħa tal-konvenut Francis Callus sabiex pendenti l-kawza bejn il-partijiet tiġi xolta l-komunjoni tal-akkwisti ezistenti bejniethom, hekk kif jallega illi bit-terminazzjoni tal-komujoni tal-akkwisti mhux ser jikkawza preġudizzju sproporzjonat għall-partijiet. Min-naħa l-oħra, l-attriċi ma pprezentatx ir-risposta tagħha entro t-terminu stabbilit minn din il-Qorti.

2. Prinċipji Legali:

F'dan l-istadju l-Qorti tagħmel referenza għall-Artikolu 55 subinċiz 1 tal-Kapitolu 16 tal-Ligijiet ta' Malta li jagħtiha l-fakolta' li f'kull zmien matul is-smiegħ tal-kawza ta' firda personali, tordna l-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti jew tal-komunjoni tar-residwu taħt amministrazzjoni separata. L-istess Qorti trid neċessarjament tevalwa jekk xi waħda mill-partijiet tkunx ser tbati preġudizzju mhux proporzjonat bil-waqfien tal-komunjoni qabel is-sentenza tal-firda u dan *ai termini* tal-Artikolu 55(4) tal-Kapitolu 16 tal-Liġijiet ta' Malta.

Artikolu 55 tal-Kodiċi Ċivili jipprovdi s-segwenti:

"(1) Il-qorti tista', f'kull żmien matul is-smigħ tal-kawża ta' firda, fuq talba ta' wieħed jew l-oħra mill-miżżewġin, tordna l-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti jew tal-komunjoni ta' residwu taħt amministrazzjoni separata li teżisti bejn il-miżżewġin.

(2) L-ordni tal-waqfien tal-komunjoni kif imsemmi fis-subartikolu (1) għandha tingħata b'sentenza li minnha kull parti jkollha l-jedd illi tappella mingħajr ma jkun hemm ebda ħtieġa ta' permess tal-qorti għal dan.

(3) L-ordni ta' waqfien tkun tgħodd bejn il-miżżewġin minn dakinhar tas-sentenza tal-appell jew, jekk ma jsirx appell, minn dakinhar illi jgħaddi ż-żmien imħolli għall-appell, u tibqa' tgħodd ukoll jekk il-kawża ta' firda ma titkompliex.

(4) Qabel tordna l-waqfien tal-komunjoni kif provdut f'dan l-artikolu, il-qorti għandha tqis jekk xi parti tkunx sejra tbati preġudizzju mhux proporzjonat bil-waqfien tal-komunjoni qabel is-sentenza tal-firda.

(5) L-ordni ta' waqfien taħt dan l-artikolu għandha, a spejjeż tal-parti li tkun talbet dak il-waqfien, tkun notifikata lid-Direttur tar-Reġistru Pubbliku u dik l-ordni għandu jkollha effett daqs li kieku l-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti jew tal-komunjoni ta' residwu taħt amministrazzjoni separata sar b'att pubbliku.

(6) Sakemm il-qorti, fid-diskrezzjoni tagħha, fuq it-talba ta' waħda mill-partijiet, ma tkunx ordnat il-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti jew tal-komunjoni ta' residwu taħt amministrazzjoni separata li teżisti bejn il-partijiet fil-bidu tal-kawża ta' firda, meta tagħti s-sentenza tal-firda, il-qorti għandha tordna li l-komunjoni tal-akkwisti jew il-komunjoni ta' residwu taħt amministrazzjoni separata li jkun hemm bejn il-partijiet tispiċċa mill-jum li fih is-sentenza tkun finali u konklużiva.

(7) Il-qorti tista' iżda, meta fil-fehma tagħha ċ-ċirkostanzi hekk jeħtieġu, tordna li beni li jkunu parti mill-komunjoni ma jinqasmux qabel ma jgħaddi dak iż-żmien wara li tispiċċa l-komunjoni li tista' fl-ordni tistabbilixxi.

(8) Kull ordni mogħti mill-qorti skont is-subartikolu (7), jista', għal raġuni tajba, jinbidel jew ikun revokat mill-qorti."

In sintezi, l-iskop tal-Artikolu 55 tal-Kapitolu 16 tal-Liġijiet ta' Malta jiġi delinejat fis-sentenza fl-ismijiet **Daniela Mizzi vs Duncan Peter Mizzi**,[8] fejn ġie mgħallem illi: *"In tema legali jinghad illi l-Artikolu 55 tal-Kap. 16 li fuqha hija bbazata t-talba attrici, jaghti l-fakolta' lil parti jew ohra li "f'kull zmien matul is-smiegh tal-kawza ta' firda titlob il-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti jew tal-komunjoni tar-residwu taht amministrazzjoni separata li tkun tezisti bejn il-konjugi…….t-talba għall-waqfien m'ghandiex tinghata jekk parti tkun ser issofri "pregudizzju mhux proporzjonat". Inoltre, l-oneru tal-prova ta' dan ir-rekwizit jirrisjedi fuq min qed jallegah, skont il-principju incumbit ei qui dicit non ei qui negat."*

[8] Deċiza mill-Qorti tal-Appell nhar it-28 ta' Marzu 2014.

Dan kompla jiġi kkonfermat riċentament fis-sentenza fl-ismijiet **Claire Pisani vs Joseph Pisani**,[9] fejn il-Qorti tal-Appell kompliet tirriafferma illi *"dak li trid il-ligi huwa li kull parti pendenti l-proceduri tas-separazzjoni jkollha l-fakolta` li jekk trid tista' titlob il-waqfien tal-komunjoni u li din it-talba m'ghandhiex tintlaqa' biss jekk il-Qorti tara li bil-waqfien tal-komunjoni parti jew ohra tkun ser issofri pregudizzju mhux proporzjonat. Ghalhekk dak li hu sostanzjalment relevanti huwa d-dritt moghti lill-parti biex jaghmel talba simili u li tali talba ma tintlaqax jekk fic-cirkostanzi tal-kaz il-waqfien ser jikkaguna pregudizzju mhux proporzjonat lil parti l-ohra".*

Il-Qorti tagħmel ukoll referenza għas-sentenza fl-ismijiet **Dorianne Sammut vs Charles Sammut**,[10] fejn kompla jiġi affermat illi: *"Fi kliem iehor il-pregudizzju irid ikun sproporzjonat fis-sens li mhux kull pregudizzju jaghti lok ghal cahda ghat-talba in kwistjoni. Huwa evidenti ukoll li l-ghan tal-legislatur, certament konxju kemm jistghu jitwalu vertenzi simili, kien li tieqaf kemm jista' jkun malajr il-komunjoni tal-akkwisti biex ghall-inqas f'dan l-aspett, il-partijiet ikunu jistghu ikomplu jghixu hajjithom separatament gialadarba l-konvivenza bejniethom mhijiex aktar possibli. L-appellanti gia kellha erba' snin qabel id-decizjoni appellata (u issa sitt snin) biex tressaq il-provi taghha u din il-Qorti hija konsapevoli ukoll ta' kemm idumu ghaddejjin dawn il-vertenzi hafna drabi minhabba lusingar tal-partijiet biex iressqu l-provi kollha taghhom".*

3. Applikazzjoni tal-Prinċipji Legali għal Kaz Odjern:

Il-Qorti hija marbuta permezz tal-Artikolu 55 subinċiż 4 tal-Kodiċi Ċivili li, qabel tordna l-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti, hija għandha tezamina u tara jekk xi parti jew oħra tkunx sejra tbati xi preġudizzju mhux proporzjonat b'tali waqfien pendenti l-kawza.

Fil-kaz odjern, il-Qorti tara illi għat-talba tal-konvenut għall-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti, l-attriċi kellha kull fakolta' illi tressaq ir-risposta tagħha entro t-terminu stabbilit minn din il-Qorti fejn telenka l-oġġezzjonijiet tagħha u *di piu'* tezebixxi kull prova neċessarja sabiex tikkorrabora l-allegat preġudizzju sproporzjonat. Madanakollu, l-attriċi naqset milli tagħmel dan u b'hekk

[9] Deċiza mill-Qorti tal-Appell nhar il-24 ta' Ottubru 2019.
[10] Deċiza mill-Qorti tal-Appell nhar il-31 ta' Mejju 2019.

f'għajnejn din il-Qorti ma jidhirx li hemm oġġezzjoni għat-talba kif dedotta mill-konvenut.

Għal kull buon fini u f'dan il-kuntest, il-Qorti rat illi fir-rikors promotur tagħha għas-separazzjoni personali, l-attriċi *inter alia* talbet lil din il-Qorti sabiex *"tiddikjara xjolta l-komunjoni ta' l-akkwisti ezistenti bejn il-kontendenti (...)"*. Magħdud ma' dan u fin-nuqqas ta' dikjarazzjoni ta' oġġezzjoni għat-talba kif dedotta u provi dwar l-istess, il-Qorti tara li t-terminazzjoni tal-komunjoni tal-akkwisti f'dan l-istadju ser tkun ta' benefiċċju għaz-zewġ partijiet. Għalhekk, il-Qorti hi tal-fehma li effettivament jekk il-Qorti tilqa' t-talbiet tal-konvenut ebda mill-partijiet mhu ser isofri xi preġudizzju mhux proporzjonat. Fi kwalunkwe kaz, il-Qorti tfakkar illi jekk talba għall-waqfien tar-reġim tal-komunjoni tal-akkwisti tiġi akkolta u b'hekk dan ir-reġim jiġi tterminat matul is-smigħ tal-kawza għall-firda personali, kull parti jibqala' d-dritt li ttella' l-provi rigward l-assi, kemm dawk parafernali u kif ukoll dawk appartenenti lill-komunjoni tal-akkwisti, stante illi *"il-waqfien tal-komunjoni jirreferi ghall-futur u mhux ghal dawk l-assi li diga' dahlu u qedghin fil-komunjoni anke jekk ad insaputa tal-attrici"* u dan kif ġie mgħallem fis-sentenza fl-ismijiet **Desiree Lowell sive Desiree Lowell Borg vs Michael Lowell**.[11]

In vista tal-premess, il-Qorti ma tarax li ma għandhiex ma tilqax it-talbiet kif dedotti mill-konvenut fir-rikors tiegħu tal-14 ta' Ġunju 2021.

DEĊIDE:

GĦALDAQSTANT u fir-rigward tar-rikors odjern, il-Qorti qiegħda taqta' u tiddeċċiedi billi:

1. Tilqa' l-ewwel talba u tordna l-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti ezistenti bejn il-partijiet b'mod immedjat u dana ai termini tal-Artikolu 55 tal-Kodiċi Ċivili;

2. Tilqa' it-tieni talba u tordna lir-Reġistratur tal-Qrati sabiex fi zmien ġimgħa minn mindu din is-sentenza preliminari tgħaddi in ġudikat, javza lid-Direttur tar-Registru Pubbliku bl-istess sentenza sabiex ikun jista' jirreġistraha ai termini tal-Artikolu 55 subinċiz 5 tal-Kodiċi Ċivili;

[11] Deċiza mill-Qorti tal-Appell nhar it-30 ta' Ottubru 2015.

3. Tilqa' it-tielet talba u tordna li kull parti zzomm ferm id-drittijiet tagħha kontra l-komunjoni tal-akkwisti viġenti bejn il-partijiet u dan sad-data ta' meta din is-sentenza tgħaddi in ġudikat;

4. Tilqa' ir-raba' talba u tordna illi r-reġim matrimonjali li għandu japplika bejn il-partijiet mill-ġurnata li din is-sentenza tgħaddi in ġudikat huwa dak tas-separazzjoni tal-beni;

L-ispejjez ta' din is-sentenza *in parte* jibqgħu rizervati għall-ġudizzju finali.